

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 13. února 2013 č. 102

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (sněmovní tisk č. 895)

Vláda na jednání své schůze dne 13. února 2013 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (sněmovní tisk č. 895), a vyslovila s tímto návrhem **nesouhlas** z dále uvedených důvodů.

1. Vláda sice chápe záměr předloženého návrhu zákona, nepovažuje však za možné řešit nastalou situaci navrhovaným nekoncepčním jednorázovým zásahem do základního právního předpisu upravujícího řízení před soudy v civilních věcech.

2. Vláda nepovažuje novelu občanského soudního řádu, uvedenou v části první bodě 1 návrhu zákona za vhodnou, protože se v ní bez jakéhokoliv normativního přesahu navrhuje založit povinnost soudu přidělit skupině osob v průběhu civilního řízení advokáta jako bezplatnou právní pomoc. Tento návrh odporuje principům sporného řízení, které je postavené na zásadě rovnosti účastníků řízení, a je nepřijatelné, aby byla konkrétním účastníkům řízení poskytnuta bez dalšího výhoda spočívající v bezplatné právní pomoci. Navržené ustanovení porušuje jeden ze základních principů, kterým se má soudní řízení vyznačovat, a to princip rovnosti účastníků, jenž je zakotven v čl. 96 odst. 1 Ústavy České republiky a v čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

3. K části první bodu 2 předloženého návrhu zákona, podle kterého se konkrétní skupina osob osvobozuje od povinnosti složit jistotu na úhradu případně vzniklých škod, vláda namítá, že i v těchto věcech riziko případných škod hrozí, a tedy není důvod jistotu nepožadovat. V důvodové zprávě je v této souvislosti uvedeno, že návrh by měl řešit nedostatek finančních prostředků účastníků. To ale odporuje stávající úpravě, podle které navrhovatel, který osvědčí, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, je placení jistoty zproštěn.

4. Část první bod 3 předloženého návrhu zákona popírá podle názoru vlády stávající úpravu obsaženou v § 138 občanského soudního řádu. Toto ustanovení upravuje osvobození od soudních poplatků na základě rozhodnutí soudu a navrhované osvobození ze zákona by mělo být upraveno jinde. Vláda dále poukazuje i na nejednoznačný normativní text navrženého ustanovení, který umožňuje, aby tímto

ustanovením byli osvobozeni od soudního poplatku všichni žalobci, do jejichž majetkových práv bylo zasaženo konkrétním rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii, tedy i osoby odlišné od poškozených vystupujících v trestním řízení.

5. Část druhou předloženého návrhu zákona, kterou se doplňuje § 11 zákona o soudních poplatcích, je podle názoru vlády potřebné odmítnout především z hlediska způsobu úpravy, který byl zvolen. Pokud předkladatelé chtějí, aby byl žalobce osvobozen od soudního poplatku v řízení o nějaké konkrétní věci, bylo by vhodné úpravu vložit do odstavce prvního citovaného ustanovení, který řeší osvobozovaná řízení, a větu poslední návrhu vložit do § 10 zákona o soudních poplatcích, který řeší případy vracení soudních poplatků.

6. Vláda dále upozorňuje na to, že předložený návrh zákona obsahuje množství legislativně technických nedostatků. Například úplná citace právního předpisu nerozlišuje mezi zákonem a nálezem Ústavního soudu, není respektována terminologie občanského soudního řádu (zproštění soudních poplatků místo osvobození od soudních poplatků a slovní spojení „adhezní řízení“ či „majetkový nárok“ nejsou v občanském soudním řádu používány), část třetí návrhu zákona v bodě 1 obsahuje retroaktivní ustanovení a nesprávně je stanovena i účinnost zákona.

7. Vláda nesouhlasí s tvrzením uvedeným v důvodové zprávě, že předložený návrh zákona nebude mít dopad na státní rozpočet. Naopak je přesvědčena, že „bezplatná“ právní pomoc po celou dobu řízení, zproštění žalobců od soudních poplatků nebo jejich vracení vyvolá vyšší výdaje státního rozpočtu, které je nutno v důvodové zprávě vyčíslit a současně uvést, z čeho budou hrazeny.